

משק גבעת חיים
יומן מס' 227.

י"ב טבת תש"ה
28.12.1914

ב ד ו כ י ס ה ב א י ס

נבטלנו זה מזמן מקבלת קבוצות עולים בחוכנו. מאז פרצה המלחמה הודלנו לגמרי אריות חלוצים מביא אלינו. ועל כן משנה יקר לחברים שבאו אלינו לתקופה לקראת הבאות: לחלוציות, לכיבוש, לתקלאות, לקומנות. בזאת הזכיר טוב את מנגינת העליה, שריבנה את לבותנו ונתנה את הטעם לחיינו ולפעלנו.

עם קטן הנון, אבל השגשים שבחוכנו רבים ומגוונים ומפורזים. שבט-שבט ונרצופו, שבט-שבט וערכיו. ובאשר החזית היהודית היתה רחבה-בכל המסתחלקי החבל- והכוחות המסתערים מעטים וציודם דל, הונחשו את השבטים הקטנים ופנינו בעיקר לגדולים: ליטובי היהודים: רוסיה, פולין, גרמניה. כאן בין ההמונים הגדולים היתה עשירי הכבוע ואנו הטינו כדורו והשקינו ו... נחיינו ממנו.

והנה באו ימים מרים ונמחריים לישראל. עלה הכורת וזכרת, עלה המשחית והמחית, ובארצות בהן שקפו חיים ויצירה של עמנו נשאר בית-עלמין ענקי המשתרע על כל פני אירופה. ויהי הדבר לאות-הכרה לשבטי ישראל מחוץ לאירופה, ויהי ההבדל לנו - לנוע גם על שבטי ישראל הנודתים ולדפוק על לבותיהם. ואת חטאנו נגיד: חטאנו בהזנחה. ככה קרובה לנו תורכיה, הן ביבשה והן בים, ולמה לא באנו לגבולותיה, לפקוד את היהודים ולעזור נודמיהם? היו ימים ויהדות זאת ידעה את כיוסופי הגאולה. בהוכה התהלך הגביא מסמירנה-שבחאי צבי, ובתוכה להטו אפרותיו של נתן העזתי. האם הפך הכל לערמת דשן ולא נשארה בה לפליטה אף גחלת לוחשת? בולט של חלוצים שתורכיה בעזרתנו ובהדרכתנו גלל הרפה מאתנו ומיהדות תורכיה.

הגרעין בא אלינו בתקופה כטרוב אחים אוכל אותנו. איכה נאמר להם את דברנו האחד - כי אין להגיד לאחים-אודים מוצלים מאס תופת-אלא את הדבר האחד: "שלום" שלום בידה וכלום בבית. שלום בפנינו למען חיי עמים, ושלום בפנינו למען הסתערוג כלפי חוץ. הן לא נוכל להעלים מחברינו שבאו מקרוב את אסון-פירודנו. הוא יתגלה גם אם שבעה מחטומים נשום לפינו. קרה האסון ודוקא, בשעה שאנו זקוקים ביותר לשלום, אנו אכולי טירוד.

אבל יאמר לוינדע לחבר החוט, כי לעילא ולעילא מכל פרודים יגיעים היא האחדות הגדולה החזקה מכול-אחדות הגורל ואחדות המטרה. ואל יעיבו העוננים על הבולי הדרכים, המדומים לרוב, על מאור שאיפתנו הכללית הכבירה.

לא עולים חדשים הם אנשי הגרעין. הם הספיקו לעבור כבור דרך בארץ: הם כבר יודעים את כאב הלבטים, את יסורי הפרידה אל אחים לתנועה, את טרורי האכזבה ואת צער הבדידות, ועל הכול-את פחד החלון שהפעמם וחניעם להתחיל במאמץ מטותף (מכתוב וכמפרט ברישומות החברים לחלן) שהביאם אלינו כגרעין מבטיח להגייב פרי.

והלואי שנסיונם הקטן והקשה בארץ יכסירם להביא את חיינו ופעלנו ויעלם בדרך העולה למתיחות חלוצית איטית וציבורית.

יהודה

"נאמני ציון" בתורכיה

זה היה באוקטובר 1936, בהחלפת המאורעות בארץ-ישראל. מספר חברים בקוויטא התעוררו משנתם העמוקה, בה היתה נתונה יהדות תורכיה. הבחורים האלה החליטו להיות ציונים. עוד ב-1933 פראו באבירנה פרעות ביהודים. אמנם הפרעות היו קלות, אבל זה הספיק להוציא מלב החברים מחשבות על התבוללות. נוכח לכך הסמועות שהגיעו מארץ-ישראל. בהחלפה הלי חק 10 חברים שקראו לעצמם "נאמני ציון". הם היו מתאספים אחת לשבוע ומיו מסוחחים על כל מיני שאלות הנוגעות לעם היהודי. בשיחות ביטאו החברים את הרגשתם לתנועה הציונית ואת אהבתם לארץ ישראל. אבל האם איש המתהלך בתור היעד יכול בבת אחת לצאת ממנו? במשך זמן קצר גדלה הקבוצה והגיעה ל-40 חבר, ובג אחני זה הצטרפו אליה לא מצטים.

כאן יט לציין שהפעולה הציונית בתורכיה היתה אסורה בהחלט. גם ראשי הקהילה היהודית בתורכיה הכריזו שהם מותרים על זכויותיהם הלאומיות, שנחננו מחן מאות שנים, ומכירים את עצמם כחורקים בני דת משה. בתנאים האלה לא היתה

ברורה אלא ל
התקדמה לא
הציונות ואה
הציונות וכו
ציון" בקוט
בבורסא ואי
אותו
לשכל בעניני
אח עלו ארצ
אסדות יעקב,
הפועלות בעי
חיים, ומלבד
מעליה
למשט חברת ה
כלל מה היה
הגיעה
לרכז את כל
מקורו של "ה
כ: תייל
צות המחורו
ב-13
5 בחודות
שלא יכלו לה
בגועין-ואחת
ב-15
יועו מה יהי
אה.
ב-8
זמן הגיעו
ב-20
היו עזיבוה.
הרגשו שבמש
החלטנו להצי
כתבו על זה
מחולדה והבי
למקומי, מבל
ועם החברות
לקבל גם את
ולחפש מקום
חבר הקבוצות
להקשרותנו. ב
שהוצעו לנו
הועדה החליט

ברורה אלא להתאסף בסתר. אבל אף רגע לא נפסקה הפעולה, ואדרבא, היא הלכה ו...
התקדמה, לא הסתפקו יותר בסיורי אהבה למולדת. התחילו בלימוד שאלות היהודים,
הציונות וארץ-ישראל. למדו בגיאוגרפיה של ארץ-ישראל, היסטוריה עברית, חולדות
הציונות וכו'. לפני כשנה וחצי - לפני עלייתו ארצה - נמחה אגודת "נאמני
ציון" בקוטא בלבד כ-30 חבר. מלבד זה היו עוד כ-50 חברים באבירנה, וכן
בבורסא ואיזמיר.

אותו זמן הגיעו מהארץ שליחיים לקוטסה, ואגודת "נאמני ציון" התחילה
לפעל בעניני הנוער ו"החלוץ". עבוד הרבה, והפעל לא היה לטוב. במשך שנה
אחת עלו ארצה 500 נוער ו-200 חלוצים שנקלטו בנקודות ההתייבות העובדות
אשרות יעקב, קבוצת השרון, עיינות, גבת, מעוז חיים, חולדה, גבעת ברנר ובאסקי
הפעולות בעיינות הפעולה. מכל 200 החברים נשארו רק הגרעין המתרכז עתה בגבעת
חיים, ומלבדנו עוד קבוצת חברים וחברות בגבעת-ברנר ובמסך הפעולות בעפולה.

פעלית הנוער פחתו העזיבות מאשר פעלית החלוצים. כדוגמה טובה יכולה
למשך חברת הנוער המקומית, יש פעילות טהם יצליחו יותר מאתנו ולא ירגיעו
כלל מה היה הפקידט של "נאמני ציון" בהצלחת קליטתם.

הגיעה אלינו ידיעה שקם בקוטסא אירגון חדש וטמו "החלוץ". מעתה עליו
לרכז את כל הפעולות הכרוכות מהעלאת הנוער והבוגרים. ואל ישכח הדבר
מקורו של "החלוץ" - אותה קבוצת "נאמני ציון" שהיו הראשונים לפעולה ציונית.

שלמה פפן

א י ח ו ד נ ו

כתיקה ביחור בגרעין הנוני רוצה לספר כיצד הגענו ליחודין של כל הקבו-
צות המהוות עתה את גרעינו בגבעת-חיים.

ב-13 במאי 1943 באה לא שדות יעקוב הקבוצה הראשונה של עולים מתורכיה
5 בחורות ו-2 בחורים. במשך שנה הגיעו לשם 52 חברים, רובם בעלי משפחה
שלא יכלו להחזיק מעמד. אתם יחד עזבו כל החברות פרט לשלוש. שתיים מהן נשארו
בגרעין ואחת עברה למעוז חיים.

ב-15 בנובמבר 1943 באו למעוז חיים 5 בחורים. מוצב היה קשה, כי לא
יגיעו מה יהיה עתידה. במשך הזמן נוספו עליהם עוד 21 חברים וביניהם רק חברה
אחת.

ב-8 בינואר 1944 עלו ארצה 10 חברות ו-9 חברים שנשלחו לחולדה. במשך
זמן הגיעו ל-39, אבל התחילו עזיבות ומספרם קטן.

ב-20 בינואר 1944 נשלחו למסך הפעולות בעיינות 18 חברות, בכל המקומות
היו עזיבות, אבל החברים באשרות יעקוב, שמענו על כל זה ותקפה אותנו חרדה.
הרגשנו שבמשך זמן קצר - לא נשאר אף אחד מכל העליה מתורכיה שנמצאת בקיבוץ
החלטנו להציף לכל העולים מתורכיה הנמצאים בקבוצים להתרכז באשרות יעקוב.
כתבנו על זה למקומות השונים, באותו ערב שכתבנו את המכתבים הופיע אצלנו חבר
מחולדה והביא אתו אותה הצעה ויכוח, אלא שהציע להתרכז בחולדה. חבר זה קם
למקומו, מבלי שהחלטנו דבר, רק כעבור הודש החלטנו להתאחד עם הקבוצה בחולדה
ועם החברות בעיינות. הבאנו את הדבר למזכירות הקיבוץ המאוחד והוצע לנו
לקבל גם את קבוצת החברים ממעוז, לאחר ויכוח ארוך הוחלט לאחד את כל הקבוצות
ולחפש מקום הכשרה משותף לכולנו. פנינו למזכירות הקיבוץ המאוחד ולמזכירות
חבר הקבוצות שיציעו לנו מקום מתאים לנו, שיבטיח את התנאים הטובים ביותר
להקשרותנו. בחרנו ועדה אחת ארבעה חברים, באי-כוח כל הקבוצות, שיבקרו במקומות
שהוצעו לנו. הועדה ביקרה בעין-גב, בנורס, דגניה ב', כפר רופין וגבעת-חיים.
הועדה החליטה לבחור בגבעת-חיים, שהבטיחה לחת את התנאים הטובים להכשרתנו.

באשרות יעקוב

הקבוצה הראשונה של החלוצים שהתארגנה בקוטסא באה לאשרות יעקוב.
הידיעות הראשונות שהגיעו אלינו מהארץ היו טובות ומעודדות. החברים שטרם עלו
ארצה, היו מלאים בטחון שימצאו באשרות יעקוב את קבוצת החברים לחורכה,
שהקדימה לעלות לפני חודש, כשהיא שלמה ומלוכדת ומחכה לבא החברים החדשים.
אבל לא כך היה הדבר. נתקלנו בפני קושי רב. הרבה חברים שהכרנו אותם הספיקו
גבר לעזוב ובמקומם מצאנו אנשים שלא הכרנום לגמרי בתורכיה. היו לנו קשיים
הכל דבר: באוכל, בדירה, בעבודה, בהתאקלמות, בחיי החברה. היתה זו בשבילנו
הפולוציה במלא מובן המילה. על כל הקשיים האלה נוסף גם הקושי של "החלוצים"
שנשלחו לאשרות יעקוב. אלה היו אנשים בעלי משפחה שלא היה להם כל קשר לארץ-
ישראל, לציונות ולאידאליים שלנו. יום-יום באו משפחות, שנשארו רק כמה ימים,
פני שמצאו להם עבודה ודירה ועזבו. הדבר נמשך עד שהגענו ל-50 איש.

בינתיים התחלנו לקבל חצי יום למודים בשבוע, אבל לא כולם השתתפו בלימוד-
דים. לחלק מאתנו לא היה כל ענין בהם. גם לטעורי הערב ללימוד השפה באו
מעטים ודבאי-רצון. כמה פעמים ניסו כמה חברים לשמרת את כל השעות בקבוצה, אבל
הדבר לא עלה בידיהם. הרוב של החברים היה מקבל את ההצעה ברצון, אבל כשהגיע
למעשה לא היו עושים כלום. היתה גם הצעת להקים מתוך כל הקבוצה גרעין חלוצי
היודע את דרכו ורוצה להגשמה, אבל המדריך התנגד למך שתהיה חברה בתוך חברה.
ששה חודשים עברו מאז באו ראשוני הקבוצה לאשרות יעקוב נחמצב לא השתתפו באומה.
המשפחות הפריעו הרבה. רק החברים שבאו מתנועת "נאמני ציון" חיו באשרות
יעקוב כיאנת לאנשי קיבוץ. לא כן שאר העולים שבאו מתורכיה. היינו חבורה קטנה
שנשארה נאמנת לחלוציות ותחזיקה מעמד, מתוך אמונה שהקבוצה השנייה שהתארגנה
בינתיים בתורכיה תבא אלינו ותחזק את שורותינו, אבל קרה לה אסון: הקבוצה
הלכה לחולדה, והסיבה היתה פשוטה. הם שמעו בחוץ לארץ כי הקבוצה באשרות
יעקוב לא תצליחה ורבות בה העזיבות ולכן מצאו לטוב להם ליצור קבוצה חדשה.
בשבילנו היתה זאת מכה קשה מאד, כע היינו חניכי תנועה אחת ואף קשרי חברות
קטרונו אתם. אבל גם זה לא הביא אותנו לידי יאוש. המשכנו לעבוד וללמוד
וכשמזכירות הקיבוץ הבטיחה לנו לשלוח צולים חדשים מהתנועה - פסקה העליה
מתורכיה, לאט לאט קטן מספרנו. נשארונו מעטים, אבל נאמנים לטאיפתנו. עד פה
נחשבנו כמועמדים למשק, ואנו הודענו שאנו רואים את עצמנו רק כגרעין להפשרה
הטואף לאיחוד עם גרעין אחר למען היות במשך הזמן חברה גדולה יותר להתייבות.

בזמן האחרון הגיעו אלינו שמועות על עזיבות רבות מבין הקבוצות החלו-
ציות מתורכיה. החלטנו להתאחד עם קבוצות החברים מחולדה, מעוז וקבוצת החברות
במסך הפעולות מעניינות ולצאת לשנת הכשרה בוספת.

כאז הודענו למשק אשרות יעקוב על התארגנותנו כגרעין להכשרה, קיבלנו
יותר משק במשך כל השנה שקדמה לכן. ובהמצאנו בגבעת חיים הנונו רוצה להודות
למשק אשרות יעקוב על כל אשר נתן לנו בהיותנו אצלם.

ב ח ו ל ד ה

הקבוצה הראשונה של חלוצי תורכיה שהשתייכו לתנועת "נאמני ציון" באה
לאשרות יעקוב, לאחר זה נפסקה פעלית מתורכיה למשך ששה חודשים. הקבוצה המאור-
גנת הניה באה לחולדה, בעוד קבוצתנו בא-דוח יעקוב נכנסה למשק כמועמדים.
הודיעו חברינו בחולדה, הם רואים את עצמם כגרעין הכשרה, הרוצה להצטרף

ל"דוח החלוצים". הקבוצה בחולדה היתה, אאפוא, הגרעין הראשון של חלוצי תורכיה
קבוצתנו הגיעה לחולדה ב-17 בינואר ונמנתה 16 חברים. הקבוצה עמדה בקר
כתמיד עם התנועה החלוצית בתורכיה, גברה בינתיים, והתפתחה התנועה נעזרה
בהרבה בשליחי הארץ. בכל כל מיני קשיים לא יכלו החלוצים לצאת מתורכיה
קבוצת-קבוצות, הם הגיעו ארצה בודדים, רק העולים האחרונים שהגיעו לפני
6 חודשים עלו כקבוצה מאורגנת, רובם בחורות. מאז נפסקה העליה לגברים. מהחברים
הצטרפו אלינו במשך כל הזמן רק חלק מהם היו בתנועת "נאמני ציון".

במשך הזמן למינו את השפה העברית ולהיות פועלים. חלק מאתנו אף נכנס
לעבוד בקבוצות בענפים, לא כולנו הסתגלנו לחיי יחוף. חלק עזב אותנו וגרם
להקטנת מספרנו, אבי עזיבה זאת העלתה את איכות הקבוצה. תקופה זאת אפשר
לקרא בסם תקופת הסלקציה. בינתיים בנינו את חברתנו כגרעין הכשרה. הועדות
השונות שנבחרו: ועדה לתרבות, לעבודה ולעניני חברים - התחילו לפעול בארץ.
זו היתה בשבילנו תקופת ההתקדמות.

נשארונו מעטים - רק 18 חברים - אבל רצוננו עז להגשים את מטרותנו. כדרך
לכן מצאנו את איחודנו עם יתר הקבוצות החלוציות מתורכיה החושבות כמונו על
מטרתם - יצירת גרעין לחלוצים מתורכיה.

ופאל ביטרן

מעוז חיים

במתי מעט עלו חלוצי תורכיה ארצה. קבוצות קטנות של בחורים ובחורות,
היו באות לבית העולים ומשם היו נשלחות למשקים. מבין הקבוצות הללו נשלחה
קבוצה של חמשה בחורים למעוז, ובמשך חודשים הגיעה הקבוצה למספר של עשרים
ושלושה בחורים ובחורה אחת. רק נכנסנו למעוז ואנו התחלנו להרגיש את היינו
בתנאי החיים, אשר לא תיארונו קודם בהיותנו בחוץ לארץ, כי היינו רחוקים
מידיעת הארץ, מהציונות ומחיי קומונה. למחרת התחלנו לעבוד, אבל כאן נתקלנו
בדבר שהקשה עלינו ולא יכולנו להבין מה שהיו דורשים מאתנו, ואיך להענות
לדרישות?

במשך הזמן התחלנו לקבל טעורים ללימוד השפה וימי למוד. נקלטנו יפה
בזמן קצר וחשנו שאנחנו ובני קיבוץ היינו לאחד. היחמים ביננו היו טובים
תמיד, הרגשנו שאין אנו עובדים בשביל בעל-בית, אשר מתעשר מזעת הפועל.
הרגשנו זו נחמה כוח וסבלנות להגבר על כל המכשולים.

החברים הספיקו להכנס במשך הזמן לעבודות קבועות ועבדו כמעט בכל אנפי

